

2.1.0 De boekhouding

1 Boekhouding

De boekhouding administreert financiële feiten.

De financiële feiten hebben consequenties voor de bezittingen en schulden van een vereniging.

2 Balans

De balans is een staat van bezittingen en schulden, opgemaakt aan het einde van een boekjaar.

Meestal is het boekjaar gelijk aan een kalenderjaar.

Debet op de balans staat het kapitaal. Dit bestaat uit de diverse bezittingen (activa). Bij elkaar vormen die de kapitaalsbestanddelen.

Bijvoorbeeld:

- Materiële vaste activa (gebouwen, inventaris, computers, vervoermiddelen).
- Financiële vaste activa (waarborgen).
- Vlottende activa (debiteuren, voorraden).
- Liquide middelen (kas, bank).

Credit op de balans staat het vermogen. Dit bestaat uit de schulden (vreemd vermogen) en het eigen vermogen. Bij elkaar vormen die de vermogensbestanddelen.

Bijvoorbeeld:

- Eigen vermogen (algemene reserve, egalisatiereserve, bestemmingsreserves, resultaat lopend jaar).
- Schulden op lange termijn, dus langer dan één jaar (banklening, hypotheek, leaseverplichtingen).
- Schulden op korte termijn, dus korter dan één jaar (rekening-courant krediet, crediteuren, belastingen).
- Voorzieningen (jubileum, 3-jarlijks congres, onderhoud, meerjarig project fonds pgo).

Voorzieningen met een korte tijdsduur (vakantiegeld of een projectsubsidie) vallen ook wel onder *schulden op korte termijn*.

3 Exploitatierkening

Dit is een staat van opbrengsten en kosten (of baten en lasten), over de hele periode van het boekjaar.

Dit is wat anders dan *inkomsten en uitgaven*.

Opbrengsten versus inkomsten. In jaar 1 kunnen er inkomsten uit contributies zijn, die betrekking hebben op het lidmaatschap in jaar 2. Deze horen niet als opbrengst in de exploitatierkening van jaar 1 opgenomen te worden, maar als opbrengst in jaar 2. In jaar 1 boekt men "vooruitontvangen contributies" *credit* op de balans onder de rubriek *schulden op korte termijn*.

Kosten versus uitgaven. De telefoonrekening over de laatste 2 maanden van jaar 1, wordt pas betaald in (januari) jaar 2. De telefoonkosten worden als kosten in jaar 1 geboekt in de exploitatierkening. De uitgave die pas in jaar 2 plaats vindt wordt als "te betalen kosten" *credit* op de balans van jaar 1 geboekt, onder de rubriek *schulden op korte termijn*.

4 Rekeningschema

Een rekeningschema van een boekhouding bestaat zowel uit balans- als exploitatierekeningen. Iedere rekening dient dan een “zuivere” rekening te zijn, d.w.z. vervult slechts één functie. Namelijk is òf rekening van bezit of schuld (de balansrekening (b), òf vermogensrekening (exploitatierekening (expl.).

Rekeningschema's kennen een decimale codering (0 t/m 9). Bij een vereniging of stichting zullen niet alle 10 rubrieken in gebruik zijn.

Van belang zijn:

- Rubriek 0: Rekeningen van vaste activa en kapitaal.
- Rubriek 1: Financiële rekeningen.
- Rubriek 2: Neutrale of tussenrekeningen.
- Rubriek 4: Kostensoorten.
- Rubriek 5: Kostenplaatsen.
- Rubriek 8: Opbrengsten.

Rubriek 5 zal niet altijd in gebruik zijn. Hierin worden namelijk de kostensoorten (bijv. reiskosten of drukkosten) uit rubriek 4 doorberekend aan een aantal afdelingen of kostenplaatsen (bijv. lotgenotencontact of voorlichting). In rubriek 4 kan men ook een aantal kostenplaatsen opnemen in het rekeningschema. In de bijlage rekeningschema wordt dit gedaan en wordt rubriek 5 niet gebruikt.

5 Journaalpost

Via het journaal worden de gegevens van de dagboeken (kas, bank, debiteuren, crediteuren, memoriaal, etc.) overgebracht naar het grootboek. Het grootboek bestaat uit grootboekrekeningen of kortweg rekeningen. De grootboekrekeningen vormen gezamenlijk het rekeningschema.

Financiële mutaties hebben gevolgen voor de kapitaalsbestanddelen en de vermogensbestanddelen. Zoals onder punt 4 reeds is aangegeven zijn rekeningen een balansrekening of een exploitatierekening. Onderstaande voorbeelden geven het verschil weer tussen een balansrekening en een exploitatierekening.

Voorbeeld A:

Uit de kas wordt € 2.500,-- gestort op de bank. Per saldo wordt men niet rijker of armer.
Met andere woorden: Er verandert niets in het vermogen.

Voorbeeld B:

Per kas wordt € 1.000,-- betaald ten behoeve van reiskosten. Per saldo wordt het vermogen € 1.000,-- minder. De liquide middelen worden ook € 1.000,-- minder.

Voorbeeld C-1:

Een computer ter waarde van € 3.000,-- wordt aangeschaft. Bij binnenkomst van de factuur (die later wordt betaald) wordt die eerst geboekt. Per saldo verandert het vermogen niet. Weliswaar ontstaat er een schuld aan de computerleverancier (crediteur), maar daar staat een gelijke toename van de vaste activa tegenover.

Voorbeeld C-2:

De factuur wordt per bank betaald. Ook hier vindt er geen mutatie plaats in het vermogen. Het banksaldo neemt met € 3.000,-- af. Maar de schuld aan de crediteur ook.

Voorbeeld C-3:

De computer wordt in 5 jaar afgeschreven. Aan het einde van dit boekjaar wordt het 1e deel ad € 600,-- afgeschreven. Er is dus een waardevermindering van de vaste activa van € 600,--. Het vermogen van de vereniging neemt dus ook af met € 600,--.

Journalpost	Debet	Credit	B / Expl.
A. 1000 Kas		2.500,-	B
1010 Bank	2.500,-		B
B. 1000 Kas		1.000,-	B
1000 Kas	1.000,-		Expl.
C-1. 0110 Computers	3.000,-		B
1200 Crediteuren		3.000,-	B
C-2. 0110 Crediteuren	3.000,-		B
1010 Bank		3.000,-	B
C-3. 0110 Computers		600,-	B
4190 Afschrijvingen	600,-		Expl.

